

Obsah

Seznam hlavních symbolů	8
ÚVOD	12
1 FÁZOVÉ ROVNOVÁHY V JEDNOSLOŽKOVÉM SYSTÉMU	13
1.1 Experimentální stanovení tenze par	13
1.2 Clapeyronova rovnice	16
1.3 Korelační rovnice pro teplotní závislost tenze par	18
1.4 Odhad tenzí par	20
1.4.1 Generalizované metody založené na TKS	20
1.4.2 Srovnávací metody pro odhad tenzí par	24
1.5 Výparné teplo (výparná entalpie)	25
1.5.1 Výpočet výparného tepla z teplotní závislosti tenze par	26
1.5.2 Generalizované vztahy pro odhad výparného tepla	30
1.5.3 Teplotní závislost výparného tepla	33
1.6 Aplikace stavových rovnic pro odhad tenzí par a výparného tepla	36
1.7 Další typy rovnováh u jednosložkových systémů	37
2 TERMODYNAMIKA ROZTOKŮ	43
2.1 Směšovací a dodatkové veličiny - definice a experimentální stanovení	43
2.1.1 Experimentální stanovení směšovacího objemu a entalpie	47
2.1.2 Rozpouštěcí teplo	51
2.1.3 Dodatkové veličiny	55
2.2 Parciální molární veličiny	57
2.2.1 Eulerův vztah	58
2.2.2 Gibbsova-Duhemova rovnice	60
2.2.3 Určování parciálních molárních veličin z experimentálních dat	64
2.2.4 Tepelné efekty při směšování roztoků různých koncentrací	67
2.3 Chemický potenciál, fugacita a aktivita složky	69
2.3.1 Chemický potenciál a fugacita čisté látky v závislosti na tlaku	69
2.3.2 Chemický potenciál a fugacita složky v plynné směsi	72
2.3.3 Aktivita složky a aktivitní koeficient	75
2.3.4 Výpočet aktivitních koeficientů na základě rovnováhy kapalina-pára	77
2.3.5 Určení dodatkové Gibbsovy energie a dodatkové entropie	81
2.3.6 Závislost dodatkové Gibbsovy energie G^E na složení	84
2.3.7 Závislost aktivity a aktivitních koeficientů na teplotě a tlaku	85
2.3.8 Derivace Gibbsovy energie se složením	87
2.4 Standardní stav při nekonečném zředění	89
2.4.1 Použití jiných koncentračních proměnných při vyjadřování aktivity rozpuštěné látky (binární systémy)	93
2.4.2 Závislost aktivitních koeficientů $\gamma_{x2}, \gamma_{m2}, \gamma_{c2}$ na teplotě	97

2.5	Termodynamická stabilita	98
2.5.1	Termická a mechanická stabilita	98
2.5.2	Podmínka pro difúzní stabilitu	100
2.5.3	Podmínky pro kritický bod v binárním systému za [T,p]	104
2.6	Podmínky fázové rovnováhy	106
2.6.1	Vzájemná vazba mezi teplotou, tlakem a složením fází v případě binárního dvoufázového systému	108
2.6.2	Aplikace van der Waalsových relací na rovnováhu kapalina-pára za konstantního tlaku	112
2.6.3	Vliv teploty a tlaku na složení binárního azeotropického bodu	113
2.6.4	Závislost rozpustnosti tuhé látky na teplotě	117
3	TEORIE ROZTOKŮ	122
3.1	Empirické modelové vztahy pro G^E	123
3.1.1	Symetrická (striktně regulární) rovnice	123
3.1.2	Redlichova-Kisterova rovnice	124
3.1.3	Wohlův rozvoj	126
3.1.4	Margulesova rovnice	127
3.1.5	Van Laarova rovnice	129
3.1.6	Dodatková Gibbsova energie pro vícesložkové směsi z Wohlova rozvoje	129
3.2	Semiempirické modelové vztahy pro G^E	130
3.2.1	Scatchardova-Hildebrandova teorie regulárního roztoku	130
3.2.2	Mřížková teorie roztoků	136
3.2.3	Wilsonova rovnice	143
3.2.4	NRTL rovnice	147
3.2.5	UNIQUAC rovnice	148
3.2.6	Chemické teorie roztoků	151
3.3	Několik poznámek k použití modelových vztahů pro G^E	157
4	ROVNOVÁHA KAPALINA - PÁRA	162
4.1	Experimentální stanovení rovnováhy kapalina-pára	164
4.1.1	Metody měření v oboru finitních koncentrací	164
4.1.2	Experimentální stanovení limitních aktivitních koeficientů	167
4.2	Přesnost a spolehlivost dat o rovnováze kapalina-pára	172
4.3	Korelace experimentálních dat o rovnováze kapalina-pára	181
4.3.1	Korelační program pro úplná rovnovážná data pTxy	183
4.3.2	Korelační program pro úplná (pTxy) i neúplná (pTx) data	185
4.4	Výpočet vícesložkové rovnováhy kapalina-pára	188
4.4.1	Program "BUBL P"	189
4.4.2	Program "DEW P"	191
4.4.3	Program "BUBL T"	193
4.4.4	Program "DEW T"	196

4.4.5	Rovnovážné dělení kapalina-pára	200
4.5	Metody k odhadu rovnováhy kapalina-pára	203
4.5.1	Metody skupinových příspěvků	204
4.5.2	Rozšířená teorie regulárního roztoku	206
4.5.3	Odhad separovatelnosti složek směsi	207
4.6	Rovnováha kapalina-pára za vyšších tlaků	210
4.6.1	Průběh rovnovážných křivek v kritické oblasti	211
4.6.2	Další typy diagramů	214
4.6.3	Průběhy kritické teploty a kritického tlaku na složení	218
4.6.4	Kvantitativní popis fázové rovnováhy kapalina-pára v kritické oblasti	219
4.6.5	Používané stavové rovnice k popisu kapalina-pára	220
5	ROZPUSTNOST PLYNŮ V KAPALINÁCH	228
5.1	Ideální rozpustnost plynu v kapalině	228
5.2	Henryho zákon	230
5.3	Vliv tlaku na rozpustnost plynů	232
5.4	Vliv teploty na rozpustnost plynů	236
5.5	Experimentální stanovení rozpustnosti plynů v kapalinách	238
5.5.1	Metody měření	238
5.5.2	Způsoby prezentace rozpustnostních dat	240
5.6	Odhad rozpustnosti plynů v kapalinách	243
5.6.1	Metody vycházející z konceptu hypotetické kapaliny	243
5.6.2	Výpočet ze stavových rovnic	247
5.7	Rozpustnost plynů ve směsných rozpouštědlech	248
5.8	Rozpustnost plynů ve vodných roztocích solí	251
5.9	Chemická interakce plyn-rozpouštědlo	252
6	ROVNOVÁHA KAPALINA-KAPALINA	257
6.1	Experimentální stanovení vzájemné rozpustnosti	257
6.2	Rovnováha kapalina-kapalina u binárních systémů	259
6.2.1	Hlavní typy binárních systémů	259
6.2.2	Popis heterogenního binárního systému pomocí striktně regulárního roztoku	261
6.2.3	Kvantitativní popis závislosti rozpustnosti na teplotě	262
6.2.4	Výpočet složení koexistujících fází u binárního systému	265
6.2.5	Výpočet parametrů v empirických vztazích pro dodatkovou Gibbsovu energii u heterogenních binárních systémů	270
6.2.6	Vlastní výpočet parametrů	270
6.2.7	Výpočet parametrů u systémů s kritickou oblastí	273
6.3	Ternární a vícesložkové systémy	278
6.3.1	Základní typy ternárních systémů se dvěma kapalnými fázemi	278
6.3.2	Rovnováha kapalina-kapalina v kvaternárním systému	281

6.3.3	Vliv teploty a tlaku na průběh binodální křivky a rozdělovacích koeficientů v ternárním systému	283
6.3.4	Kvantitativní popis rovnováhy kapalina-kapalina u vícesložkových systémů	284
6.3.5	Rodova korelace rozdělovacích koeficientů	287
6.3.6	Termodynamický popis rovnováhy kapalina-kapalina v ternárních systémech pomocí dodatkové Gibbsovy energie	288
6.3.7	Použití ternárních parametrů	290
6.3.8	Výpočet složení koexistujících fází u ternárního systému	291

7 ROVNOVÁHA KAPALINA-TUHÁ LÁTKA 295

7.1	Experimentální stanovení fázového diagramu	295
7.1.1	Základní typy $s - l$ diagramů u binárních systémů	295
7.1.2	Rovnováha $s - l$ u ternárních systémů	300
7.2	Kvantitativní popis $s - l$ rovnováhy u binárního systému	301
7.2.1	Závislost rozpustnosti tuhé látky na teplotě	308
7.2.2	Závislost rozpustností solí na teplotě	310
7.3	Rovnováha mezi dvěma tuhými fázemi	312
7.3.1	Jednoduchá kombinace $s - l$, $s - s$ a $l - l$ rovnováhy	315
7.4	Vznik sloučeniny mezi oběma složkami v tuhé fázi	319
7.4.1	Termodynamický popis křivky liquidu, která odpovídá rozkladu sloučeniny Z	319
7.5	Výpočet rovnováhy $s - l$ u ternárních systémů	322

Dodatek I.	Empirické a semiempirické rovnice pro bezrozměrnou dodatkovou Gibbsovu energii $Q = G^E/(RT)$ u binárních systémů a některé další termodynamické veličiny	326

Dodatek II.	Výpočet termodynamických funkcí v binárním systému na základě bezrozměrné molární Gibbsovy směšovací energie G či bezrozměrné dodatkové Gibbsovy energie Q	331

Dodatek III.	Výpočet termodynamických funkcí v binárním systému na základě aktivit nebo aktivitních koeficientů obou složek	332

Dodatek IV.	Vztahy pro výpočet derivací Q , $\ln \gamma_i$, Q_{11} a Q_{111} podle parametrů pro Wilsonovu, NRTL a UNIQUAC rovnici	334

Dodatek V.	Vztahy pro výpočet Q , $\ln \gamma_i$, $\left(\frac{\partial \ln \gamma_i}{\partial x_j}\right)_{T,p}$ pro Wilsonovu, NRTL a UNIQUAC rovnici	336

Dodatek VI.	Relace mezi různě definovanými aktivitními koeficienty rozpuštěné látky u binárního systému	338

Dodatek VII. Konstanty Wilsonovy rovnice pro vybrané systémy	339
Dodatek VIII. Zákon o šíření chyb	340
Dodatek IX. Metoda nejmenších čtverců - soustava normálních rovnic	341
Dodatek X. Odhadová metoda MOSCED	346